

EKONOMİ BÜLTENİ 27.01.2010

Makroekonomik Verilerde Olumluya Dönüş

2009 yılı sonuna kadar Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan kapasite kullanım oranı verileri, 2010 yılından itibaren TCMB tarafından açıklanacaktır. Her iki kurumun uyguladığı istatistiki yöntemler birbirinden farklı olduğundan açıklanan kapasite kullanım oranı verilerinde de farklılıklar gözlenmektedir. Önümüzdeki dönemlerde açıklanacak veriler TCMB tarafından kendi kullandıkları metodolojiye uygun olarak tespit edileceğinden, kapasite kullanım oranı yorumlarında yeknesaklık sağlanması açısından, TCMB'nin açıkladığı geçmiş dönem kapasite kullanım oranlarından oluşan verisetinin kullanımı daha doğru olacaktır.

TCMB'nin, 25 Ocak 2010 tarihinde açıkladığı İktisadi Yönelim Anketinin (İYA) sonuçlarına göre, Ocak ayı kapasite kullanım oranı %67.8 olarak gerçekleşmiştir. Açıklanan bu veri, bir önceki yılın aynı ayına göre %6.4, 2009 yılı Aralık ayına göre %0.2 artmıştır. TCMB'nin krizin hemen öncesinde yayınladığı kapasite kullanım oranları Ocak ayları bazında 2007-2009 yıllarında sırasıyla, %75.3, %75.4 ve %61.4 olarak gerçekleşmiştir. Bu rakamlar incelendiğinde, 2010 yılı kapasite kullanım oranlarının kriz öncesi Ocak ayı ortalamasından daha düşük olduğu gözlenmekle birlikte, 2009 yılına göre önemli ölçüde toparlanma sürecine girildiğini ifade etmektedir. Kapasite kullanım oranındaki değişimi, sanayi üretim endeksi ile beraber değerlendirmek, reel kesim ile ilgili daha net bir analiz ortamı yaratmaktadır. 2009 yılı Ocak ayı Sanayi Üretim Endeksi 88.5 iken aynı yılın Kasım ayında açıklanan veri 107.8 olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu da Sanayi Üretim Endeksinin kapasite kullanım oranına paralel bir seyir izlediği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 1. Kapasite Kullanım Oranı Karşılaştırmalı Özet Tablosu

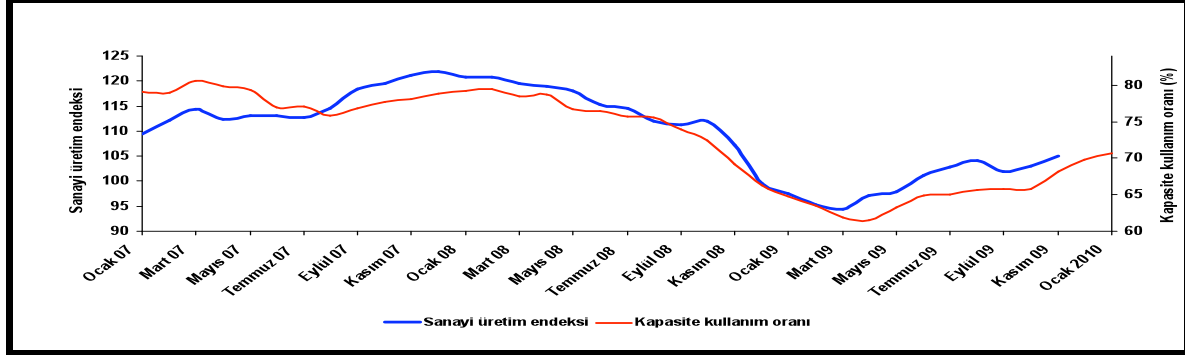
Kapasite Kullanım Oranı – TCMB verilerine göre düzenlenmiştir					
2009 Yılı				2010 Yılı	
Ocak		Aralık		Ocak	
Ham Veriler	Mevsimsellikten Arındırılmış	Ham Veriler	Mevsimsellikten Arındırılmış	Ham Veriler	Mevsimsellikten Arındırılmış
61.4	64.8	67.6	69.8	67.8	70.7

TCMB ve TÜİK tarafından açıklanan kapasite kullanım oranı verileri, mevsim ve takvim etkilerinden arındırıldığında, 2009 yılı başında %64.8'den aynı yılın sonunda % 69.8'e arttığı ve 2010 yılının ilk ayında % 70.7'ye çıktığı tahmin edilmektedir. Mevsimsellikten arındırılmış sanayi üretim endeksi değerleri incelendiğinde, 2009 yılı Ocak ayında 97.6 olduğu tahmin edilen endeks değeri yılın sonunda 7.3 puanlık artışla 104.9'a yükselmiştir. Şubat ayında açıklanacak Aralık ayı sanayi üretim endeksi değerinin 105-105.7 aralığında olacağını tahmin etmekteyiz. Sonuçta ham veriler mevsim ve takvim etkeninden arındırıldığında da canlanma sinyalleri verdiği gözlenmektedir.

Tablo 2. Sanayi Üretim Endeksi Karşılaştırmalı Özet Tablosu -TÜİK verilerine göre Düzenlenmiştir

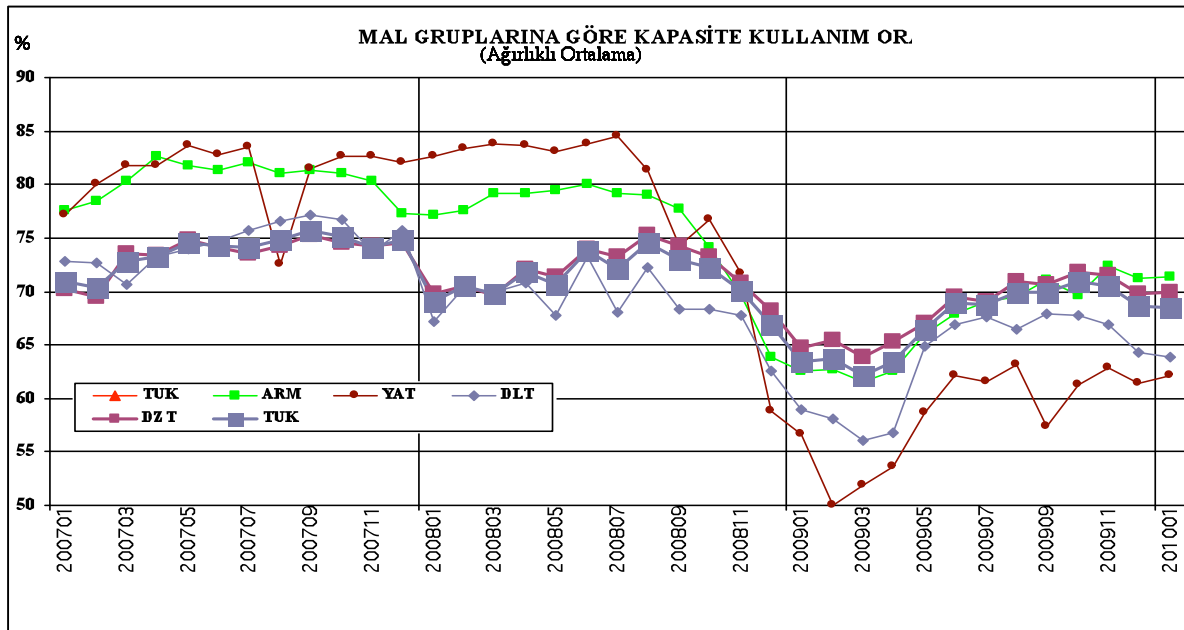
Sanayi Üretim Endeksi			
2009 Yılı			
Ocak		Kasım	
Ham Veriler	Mevsimsel	Ham Veriler	Mevsimsel
88.5	97.6	107.8	104.9

Şekil 1. Kapasite Kullanım Oranı ve Sanayi Üretim Endeksi Mevsimsellikten Arındırılmış Veri

Mal Gruplarına göre kapasite kullanım oranlarına bakıldığında dayanıklı tüketim malları ve tüketim malları grubunda bir önceki aya göre hafif düşüş görülürken, ara malı, yatırım malları gruplarında Aralık ayına göre küçük çaplı da olsa iyileşme görülmüştür. Ocak ayı ikili sektörler için kapasite kullanım oranları incelendiğinde %78.4 ile tütün ürünlerinin kapasite kullanımında lider olduğu gözlenmektedir. Bunu %78 ile ağaç ve ağaç mantarı ürünleri imalatı ve %76.3 ile ana metal sanayi imalatı sektörleri takip etmektedir.

Şekil 2. Mal Gruplarına Göre Kapasite Kullanım Oranı

Kapasite kullanım oranında hafif de olsa bir artış trendi, Merkez Bankası'nın Ocak ayı Reel Kesim Güven Endeksi ile de desteklenmektedir. 2009 yılı Aralık ayında 92.2 olarak açıklanan endeks 2010 yılının ilk ayında 9.8 puan artarak 102'ye yükselmiştir. Reel Kesim Güven Endeksinin 2007 ve 2008 yılları Ocak ayı değeri sırasıyla 111.3, 104.2 olarak açıklanırken krizin en yoğun hissedildiği 2009 yılı ocak ayında 59.4'e kadar gerilemiştir. Aynı yılın Aralık ayında 92.2'ye çıkan endeks değeri, 2010 yılının ilk ayında 9.8'lik bir artışla 102'ye yükselmiştir. Reel Kesim Güven Endeksinde bu iyileşme incelendiğinde, şubat ayında açıklanacak kapasite kullanım oranlarında ve sanayi üretim endeksinde yükselme eğilimi beklenebilir. OKFRAM olarak tahminimiz, 2010 yılının ikinci çeyreğinde reel kesim verilerinde önemli bir toparlanma gözleneceğidir.

Şekil 3. Reel Kesim Güven Endeksi (Ocak 2007- Ocak 2010)

